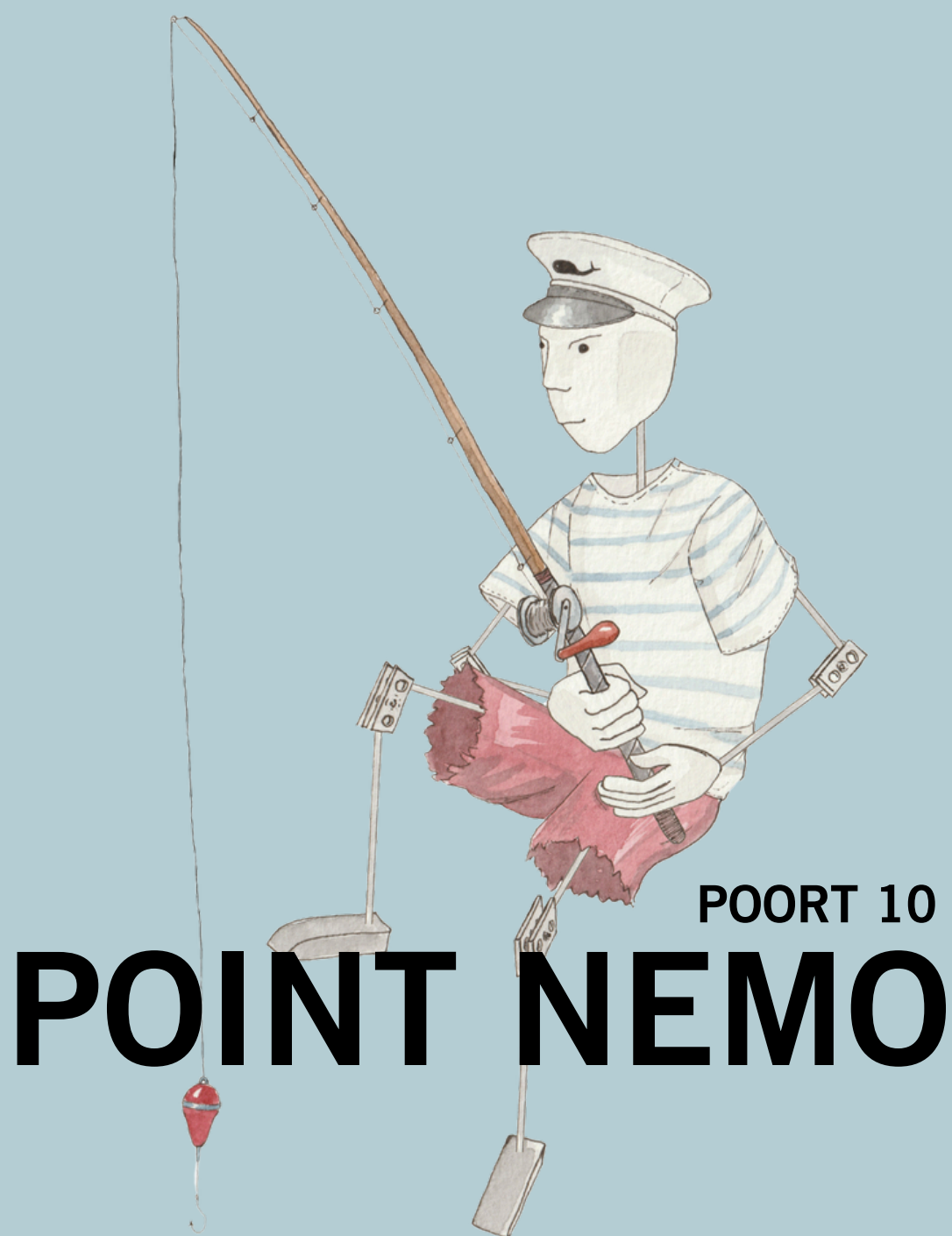

POORT 10

POINT NEMO

LES
MAP

voor de lagere school

Dag Juf! Dag Meester!

Fijn dat je met jouw klas naar **Point Nemo** komt kijken!

In deze lesmap zoomen we in op de voorstelling en de thema's die erin aan bod komen. De lesmap biedt je tools aan om je leerlingen de voorstelling op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven.

We wensen jullie alvast veel plezier voor, tijdens en na de voorstelling, zowel in ons caravannetje als in de klas!

Tot snel!
POORT 10

INHOUD

- 1** Point Nemo & POORT 10
- 2** Welkom in onze cinemobiel
- 3** Leerdoelen en eindtermen
- 5** Voor de voorstelling
- 9** Na de voorstelling

De lesmap werd niet strikt opgedeeld volgens leeftijd. Als leerkracht ken je je leerlingen immers het best en kan je het beste inschatten welke opdrachten voor jouw klas haalbaar en geschikt zijn. Gebruik de activiteiten daarom flexibel: kies, vereenvoudig of breid ze uit naargelang het niveau, de interesses en de noden van je leerlingen. Zo kan je de lesmap op maat van jouw klas inzetten.

POINT NEMO

is een **interdisciplinair podiumkunstenproject** en meteen de eerste worp van POORT 10. Point Nemo is een selfmade animatiefilm die het verhaal vertelt van een eenzame visser die op een buitengewone reis vertrekt. Live muziek en *bruitage* brengen de film tot leven.

Alles wat de kijker te zien krijgt, werd zelf gemaakt. Van het verhaal, over de tekeningen tot de gerecycleerde decors en de stop-motion beelden. De personages spreken hun eigen universele taal, verstaanbaar voor iedereen. De makers nemen je zo mee op een wonderlijk avontuur. De voorstelling duurt ongeveer 25 minuten.

POORT 10

is het nieuwe **makerscollectief** van Mechelaars Jan Lettany, Rik Lettany en Tom Schiepers. Hun diverse achtergronden zorgen voor een creatieve zoektocht die hen op het snijpunt van animatiefilm, muziek en figurentheater brengt.

Sociaal engagement staat centraal. Dit komt naar boven in de verhalen die ze vertellen, maar ook in de manier hoe ze die verhalen vertellen.

Een film die volledig uit gerecycleerd afvalmateriaal wordt gemaakt? Het omzeilen van taal om makkelijk voor een divers publiek te kunnen spelen? Een multidisciplinaire pop-up voorstelling met geëngageerde verhalen? Dat is POORT 10.

CINEMOBIEL

De voorstelling wordt niet gespeeld in een klassieke theaterzaal, maar in een **omgebouwde caravan mét tribune**.

Extra gezellig, zo dicht bij elkaar - maar niet de theaterervaring die je leerlingen gewend zijn. Toch blijven de theaterregels grotendeels hetzelfde. Bereid je leerlingen goed voor op hun bezoek, zodat ze begrijpen waarom bepaalde dingen storend kunnen zijn tijdens een voorstelling:

- Laat rugzakken, jassen en paraplu's achter in de vestiaire.
- Smartphones zet iedereen uit, of op vliegtuigstand.
- Eten en drinken zijn niet toegestaan in de tribune.
- **Lachen** en **applaudisseren** wordt aangemoedigd, maar fluisteren of praten tijdens de voorstelling doe je liever niet.
- Foto's nemen kan na de voorstelling, maar niet tijdens.
- Ga als begeleider tussen je leerlingen zitten, zodat je snel en discreet kunt ingrijpen wanneer dat nodig is.

POINT NEMO past perfect in het leerplan van jouw leerlingen!

De voorstelling Point Nemo, haar inhoud en de werkvormen in dit lespakket kunnen bijdragen aan volgende **eindtermen** voor het lager onderwijs:

Muzische vorming - Beeld

- 1.1 De leerlingen kunnen door middel van kunst- en beeldbeschouwing een persoonlijk waardeoordeel ontwikkelen over beelden en beeldende kunst van vroeger, van nu en van verschillende culturen.
- 1.2 De leerlingen kunnen door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.
- 1.3 De leerlingen kunnen beeldinformatie herkennen, begrijpen, interpreteren en er kritisch tegenover staan.
- 1.4 De leerlingen kunnen plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend is vormgegeven.
- 1.5 De leerlingen kunnen beeldende problemen oplossen, technieken toepassen en gereedschappen en materialen hanteren om beeldend vorm te geven op een manier die hen voldoet.
- 1.6 De leerlingen kunnen tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.

Muzische vorming - Muziek

- 2.1 De leerlingen kunnen muziek beluisteren en ervaren, muzikale impressies opdoen uit de geluidsomgeving met aandacht voor enkele kenmerken van de muziek: klankeigenschap, functie/gebruikssituatie.

Muzische vorming - Media

- 5.2 De leerlingen kunnen ervaren dat een visueel beeld, al dan niet vergezeld van een nieuw geluid, steeds een nieuwe werkelijkheid kan oproepen.
- 5.3 De leerlingen kunnen soorten van eenvoudige hedendaagse audiovisuele opnamen en weergavetoestellen (informatiedragers) aanwijzen, benoemen en ze creatief bedienen.
- 5.4 De leerlingen kunnen een eigen audiovisuele taal gebruiken en het massale audiovisuele aanbod een relativerende plaats toekennen.
- 5.5 De leerlingen kunnen eenvoudige, audiovisuele informatie uit de eigen belevingswereld herkennen, onderzoeken en vergelijken.

Wetenschap en Techniek - Levende en niet-levende natuur

1.6 De leerlingen kunnen illustreren dat de mens de aanwezigheid van organismen beïnvloedt;

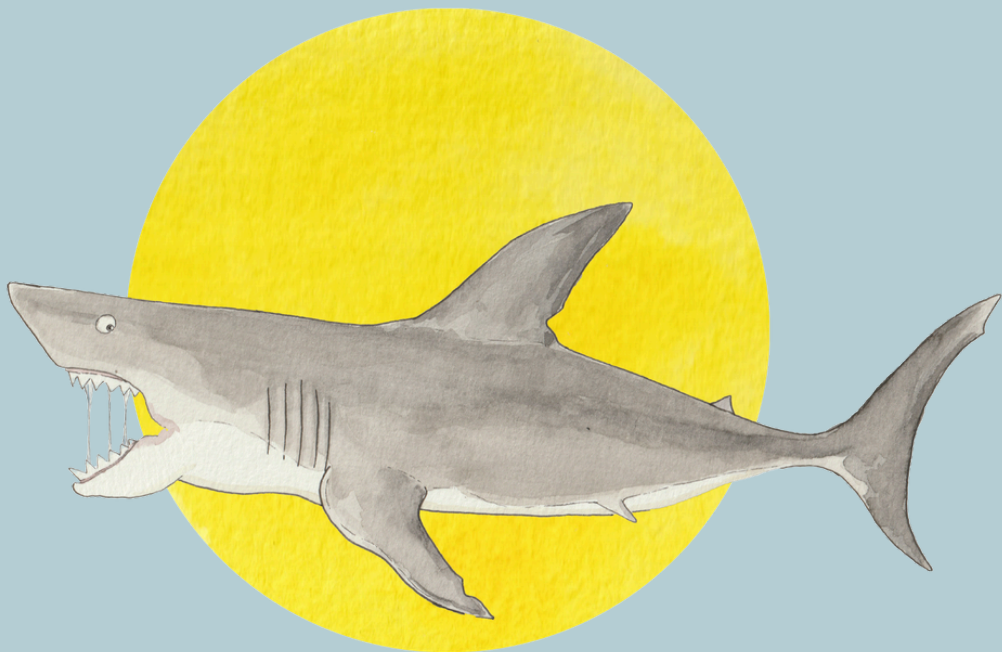
Wetenschap en Techniek - Milieu

1.23 De leerlingen tonen zich in hun gedrag bereid om in de eigen klas en school zorgvuldig om te gaan met afval, energie, papier, voedsel en water;

1.24 De leerlingen kunnen met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren hoe mensen op positieve, maar ook op negatieve wijze omgaan met het milieu;

1.25 De leerlingen kunnen met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren dat aan milieuproblemen vaak tegengestelde belangen ten grondslag liggen;

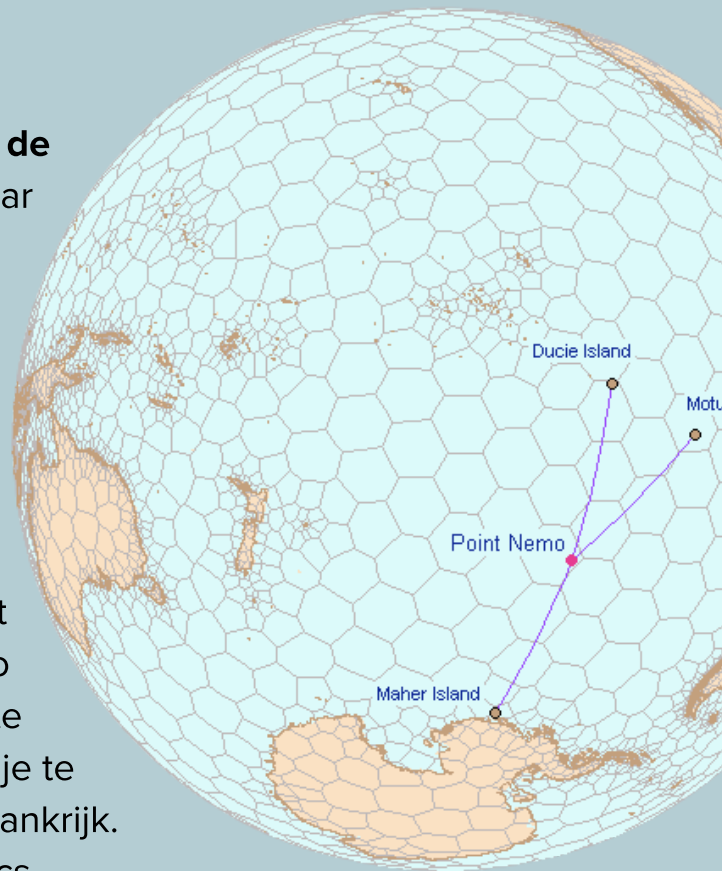
1.26 De leerlingen tonen respect en zorg voor de natuur vanuit het besef dat de mens voor zijn levensbehoeften afhankelijk is van het natuurlijk leefmilieu.

Wat is Point Nemo?

Point Nemo is niet alleen de naam van de voorstelling, maar ook die van een **plek in de oceaan**, 2.700 km verwijderd van land, waar al ons ruimteafval wordt gedumpt. De dichtstbijzijnde mensen vanaf Point Nemo bevinden zich niet op aarde, maar op het ISS (het Internationale Ruimtestation), 400 kilometer boven de zee.

Nemo betekent ‘**niemand**’ in het Latijn, de plek werd dus zo genoemd omdat er nooit mensen in de buurt komen. Bij Point Nemo heb je een gebied van 22 miljoen vierkante kilometer om je heen, zonder mensen om je te storen, een gebied 35 keer zo groot als Frankrijk. Toch zijn zelfs op deze plaats (micro)plastics teruggevonden.

! Tip: Laat je leerlingen zelf dit onderzoekwerk doen en/of een **infographic** maken over ‘Point Nemo’.

Afval en hergebruik

De voorstelling Point Nemo wordt wel eens een ecologisch sprookje genoemd. Zonder belerend te zijn, raakt ze thema's aan als vervuiling, eenzaamheid en massaconsumptie. Dit komt niet alleen naar voren in het verhaal, maar ook in de manier waarop de voorstelling gemaakt werd.

Alles wat het publiek te zien krijgt, werd gemaakt van materiaal dat anders op een afvalberg terecht zou komen. Je leerlingen herkennen misschien wel spullen die ze normaal op een hele andere manier zouden gebruiken?

Activiteit: Wat is (geen) afval?

VOORBEREIDING:

Zoek een stevige, ondoorzichtige zak of bak en vul die met allerlei soorten **materialen die normaal gesproken in de vuilnisbak zouden belanden** en die voor jouw leerlingen **herkenbaar** zijn. Denk aan natuurlijke materialen (een steen, een klokhuis, ...) en niet-natuurlijke materialen (een volgeschreven schoolschrift, een stukje aluminiumfolie, ...).

UITVOERING:

Span een touw in het midden van je klaslokaal. Spreek met je leerlingen af dat de ene kant van het touw “**Afval**” voorstelt en de andere kant “**Geen afval**”. Alles wat ertussen ligt, behoort tot de grijze zone waarover kan worden gediscussieerd.

Laat de kinderen om de beurt een voorwerp uit de zak nemen zonder te kijken. Ze bekijken wat ze hebben getrokken en beslissen waar op het touw ze het voorwerp willen leggen: aan de afval-kant, aan de geen-afvalkant, of ergens daartussen.

Vraag door naar hun keuze: *Waarom heb je het daar gelegd? Wat maakt dat dit voor jou (geen) afval is? Zijn er klasgenoten die dat anders zien? Wanneer meerdere objecten op het touw liggen, bespreek dan ook de onderlinge verschillen en gelijkenissen: Wat maakt het ene wél afval en het andere niet? Zou je nog iets nuttigs kunnen doen met dit voorwerp? Gooi je zulke dingen thuis ook weg?*

Rond af met een **gesprek over perspectief**. Soms lijkt iets waardeloos, maar kan het in een andere context nog bruikbaar zijn. Wat voor de ene persoon afval is, kan voor iemand anders (zoals de makers van Point Nemo) juist een grondstof of inspiratiebron zijn.

! Tip: Verder in deze lesmap staan knutselopdrachten waarbij leerlingen afgedankte materialen een nieuw leven geven door er iets creatiefs van te maken.

! Tip: Djapo ontwikkelde heel wat lesmateriaal rond afval en de gevolgen daarvan voor mens, dier en natuur. Bekijk het hier: <https://www.djapo.be/themas/afval>.

Stop-motion

Point Nemo is een stop-motionfilm. Stop-motion is een animatietechniek waarbij fysieke objecten (zoals klei, poppen of Lego-blokjes) telkens een klein beetje worden verplaatst en gefotografeerd. Door deze reeks **foto's snel achter elkaar af te spelen**, ontstaat de **illusie van vloeiende beweging**. Het is een tijdrovend, handmatig proces.

De makers van POORT 10 namen maar liefst **22984 foto's** voor **24 minuten film**! Het duurde **4 jaar** voor de film af was.

! Tip: Verder in deze lesmap vind je een aantal leuke manieren om in de klas aan de slag te gaan met stop-motion.

Een 'stomme' film

Point Nemo is natuurlijk niet stom om naar te kijken. **In de filmwereld betekent 'stom' ook wel 'stil' of 'geluidloos'**. De mannen van POORT 10 voorzien hun film live van **geluidseffecten** en **achtergrondmuziek**, dat heet **'bruitage'** of 'foley'. Bruitage is een Frans woord en betekent dat je geluiden toevoegt aan een film. Zo maak je bijvoorbeeld het geluid van voetstappen of kleren die bewegen. Ook dit doen de spelers met voornamelijk hergebruikte afvalmaterialen.

! Tip: Verder in deze lesmap vind je een aantal leuke manieren om jouw leerlingen kennis te laten maken met *bruitage*.

Taalloos

In *Point Nemo* wordt er niet gesproken, maar dat maakt het verhaal niet onduidelijk. Dankzij de uitdrukkingen van de personages en de *bruitage* begrijp je als kijker wat er gebeurt en hoe de personages zich voelen.

Activiteit: Zonder woorden

POORT 10 gebruikt tijdens de voorstelling voornamelijk **gerecycleerde materialen en muziekinstrumenten** om **herkenbare geluiden na te bootsen** of emoties tot uiting te laten komen, zonder daarvoor woorden te gebruiken. *Kennen jouw leerlingen nog manieren om bepaalde woorden, beroepen of emoties non-verbaal uit te drukken?*

We geven je alvast wat inspiratie:

Emoties uitbeelden

Een leerling trekt een kaartje met een emotie (blij, boos, bang, verrast) en beeldt die emotie uit zonder te praten. De rest van de klas raadt welke emotie de leerling probeert uit te drukken.

Bevriesbeeld

Een groepje leerlingen beeldt een situatie uit (een bezoek aan de dierentuin, een les wiskunde, ...) en blijft daarna stilstaan. De rest van de klas probeert te raden wat zij net hebben uitgebeeld.

Geluiden raden

Een leerling maakt een geluid (regen, stappen, een dierengeluid, ...) zonder woorden. Anderen raden wat het is.

Teken en raad

Een leerling tekent iets op het bord zonder te praten, de anderen raden wat het is.

Emotie met kleuren

Leerlingen kiezen kleuren om een gevoel te tonen en leggen uit met gebaren waarom.

Na ieder spel kan je de klas bevragen:

Was het moeilijk om je medeleerlingen te begrijpen? Wat hielp jou om het te begrijpen? Wat was het moeilijkste aan geen woorden gebruiken?

NA DE VOORSTELLING

KLASGESPREK

Niet elke leerling vindt het even gemakkelijk een onderbouwde mening te vormen over een theaterstuk of de dingen die ze daarbij voelen. Met deze vragen kan je je leerlingen prikkelen hier verder over na te denken.

- Wat hebben je leerlingen **gezien** en **gehoord**?
- Kunnen ze **navertellen** wat er allemaal gebeurde?
- Wat was er anders of net hetzelfde in deze voorstelling, in vergelijking met andere voorstellingen die je leerlingen al zagen?
- Kunnen ze **hun mening geven** over de voorstelling?

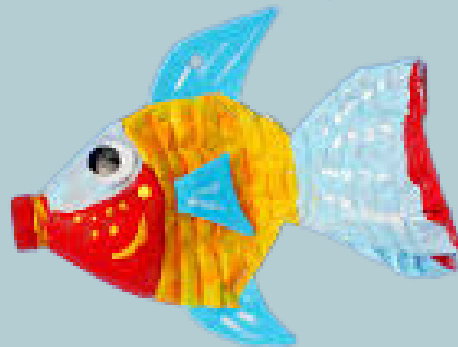
Laat hen niet alleen vertellen of ze het stuk goed of slecht vonden, maar ook uitleggen wat ze hebben gevoeld en beleefd en waarom.

- **Begrijpen** de leerlingen waar de voorstelling over ging? Heeft ze hen aan het denken gezet of geraakt?
- Welk **moment** bleef je leerlingen het meest bij? Was het spannend, triest, ontroerend, saai, grappig, mooi, griezelig of misschien verwarrend?
- Zouden je leerlingen deze voorstelling **aanraden** aan iemand anders? Waarom wel of niet?

AAN DE SLAG met afval

Vrijwel alles wat je in de film ziet werd gemaakt uit **hergebruikt afvalmateriaal**. Dit geldt voor zowel de decors, de personages als de attributen. Zo werd de haai gemaakt van oude, kapotte binnenbanden van een fiets. *Zag nog iemand een materiaal dat hij of zij herkende?*

Online vind je heel wat inspiratie om te **knutselen** met afvalmaterialen. We geven je een aantal leuke voorbeelden, maar **laat de fantasie van je leerlingen vooral de vrije loop!**

Plastic fles of ... vis?

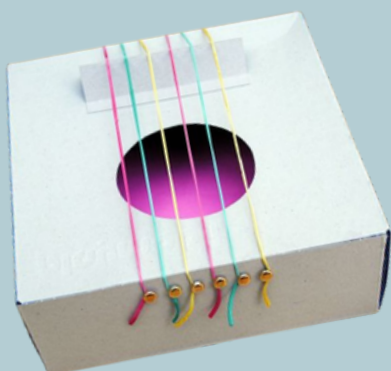
Laat je leerlingen een vis maken van een lege, schone plastic fles. Voorzie scharen, lijm, gekleurd papier, verf en stiften. Begin met het knippen en bevestigen van de staart, en daarna: versieren maar!

Insectenhotel

Je leerlingen kiezen een basis (bv. een blikje, melkpak of doosje) en vullen deze met verschillende materialen zoals rietjes, opgerold karton en kleine takjes. Zorg ervoor dat alles stevig wordt vastgezet met tape of touw. Laat je leerlingen hun insectenhotel sober versieren, zonder felle kleuren (die jagen namelijk de beestjes weg). Plaats de afgewerkte hotels tot slot buiten, bijvoorbeeld in de schooltuin of op de speelplaats.

Muziekinstrumenten

De muzikanten van The Recycled Orchestra kochten hun instrumenten niet in de winkel, maar maakten ze zelf van materiaal dat ze op de plaatselijke vuilnisbelt vonden. Daag je leerlingen uit om hetzelfde te proberen met hun eigen verzamelde afval en organiseer een klassikaal **vuilnisbeltconcert!**

! Tip: Gebruik voor deze knutselopdrachten de vuilbak in de klas of vraag leerlingen om thuis afval te verzamelen. Wat werd er weggegooid en kunnen we misschien nog opnieuw gebruiken?

NA DE VOORSTELLING

AAN DE SLAG met stop-motion

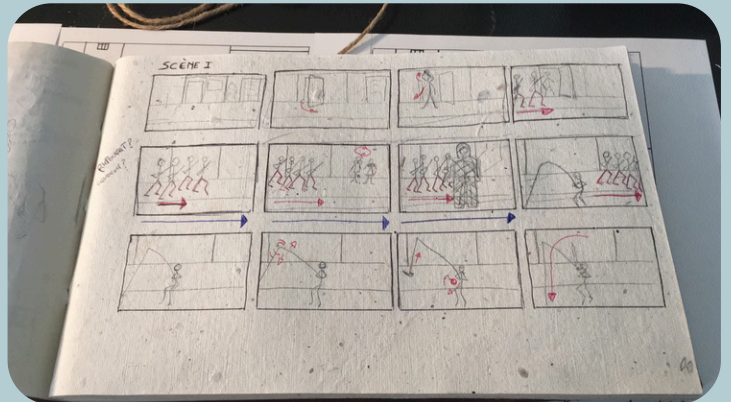
Doe zoals POORT 10 en maak met je leerlingen een eigen stop-motionvideo! Dat is helemaal niet zo moeilijk als het lijkt. Met een smartphone of tablet, een leuk verhaal en wat creativiteit kom je een heel eind.

STAP 1 de filmcrew

Werk in groepjes van 3 à 4 leerlingen. Spreek af wie welke rol op zich neemt: de **regisseur** bewaakt het verhaal en het overzicht; de **fotograaf** bedient de camera of tablet; de **decor- en figurespecialist** verplaatst de personages en bouwt het decor; de **planner** houdt de tijd in de gaten.

STAP 2 schrijf je verhaal en teken je plan

Schrijf samen een leuk verhaal of een mop die jij wil laten zien in jouw video. **Hou het kort!** Voor één minuut film heb je al snel 80 foto's nodig. Teken in enkele vakjes je verhaal. Waar speelt het verhaal zich af? Wat gebeurt er eerst? Wat daarna? Zo **weet** je exact **wat je moet filmen**.

STAP 3 knutsel je personages en het decor

Je kunt hiervoor tekeningen maken, je personages uit papier knippen of ze boetseren uit klei. Maar om het écht helemaal POORT 10 te maken, kun je werken met **materialen die jullie anders zouden weggooien**.

NA DE VOORSTELLING

STAP 4 maak de camera klaar

Gebruik een smartphone, tablet of camera en zet die op een statief of een stabiele ondergrond. Het is belangrijk dat de camera niet beweegt!

! Tip: De gratis app 'Stop Motion Studio' werkt zeer intuïtief en voor alle leeftijden. Je kan de foto's rechtstreeks maken in de app, of ze later uploaden.

STAP 5 neem foto's, bekijk en verbeter

Neem een foto. **Verplaats** daarna je **figuren een klein beetje** en maak opnieuw een foto. Herhaal dit telkens opnieuw. Hoe kleiner de bewegingen, hoe vloeiender de film.

Kijk je film helemaal na en controleer of alles goed loopt. Pas waar nodig de snelheid of volgorde van beelden aan.

STAP 6 voeg geluid toe

Joepie! Je stop-motionfilm is (bijna) klaar! Maak je film nog leuker door muziek, geluidseffecten of ingesproken tekst toe te voegen.

Dat kan gemakkelijk in de app, maar om helemaal in Point Nemo sferen te blijven kun je je leerlingen uitdagen deze *bruitage live* toe te voegen. Kijk voor inspiratie op de volgende pagina!

STAP 7 laten zien!

Tijd voor de grote **filmpremière** in de klas! Bekijk samen alle filmpjes die de groepjes hebben gemaakt. Na elke film kan het groepje kort vertellen hoe ze hun film hebben gemaakt en wat ze het leukste of moeilijkste vonden.

Geef elkaar een groot applaus!

STOP-MOTION KLASFOTO

Geen tijd voor een volledige filmproductie? Maak een stop-motion klasfoto!

De camera of tablet staat daarbij op een vast punt. Je leerlingen komen om de beurt in beeld en veranderen telkens een kleine houding, plaats of gezichtsuitdrukking. Na elke kleine verandering wordt er een foto genomen. Wanneer alle foto's zijn gemaakt, worden ze samengevoegd tot een stop-motion beeld. Zo ontdekken de leerlingen hoe beweging ontstaat uit stilstaande beelden en creëren ze samen een originele klasfoto.

AAN DE SLAG met bruitage

POORT 10 bootst met een schaar het geluid van een grote haaien-hap na. Voetstappen worden hoorbaar door het bewegen van vingers in een hoopje grind. Door een soeplepel en een grote bak water hoor je de golven in de zee.

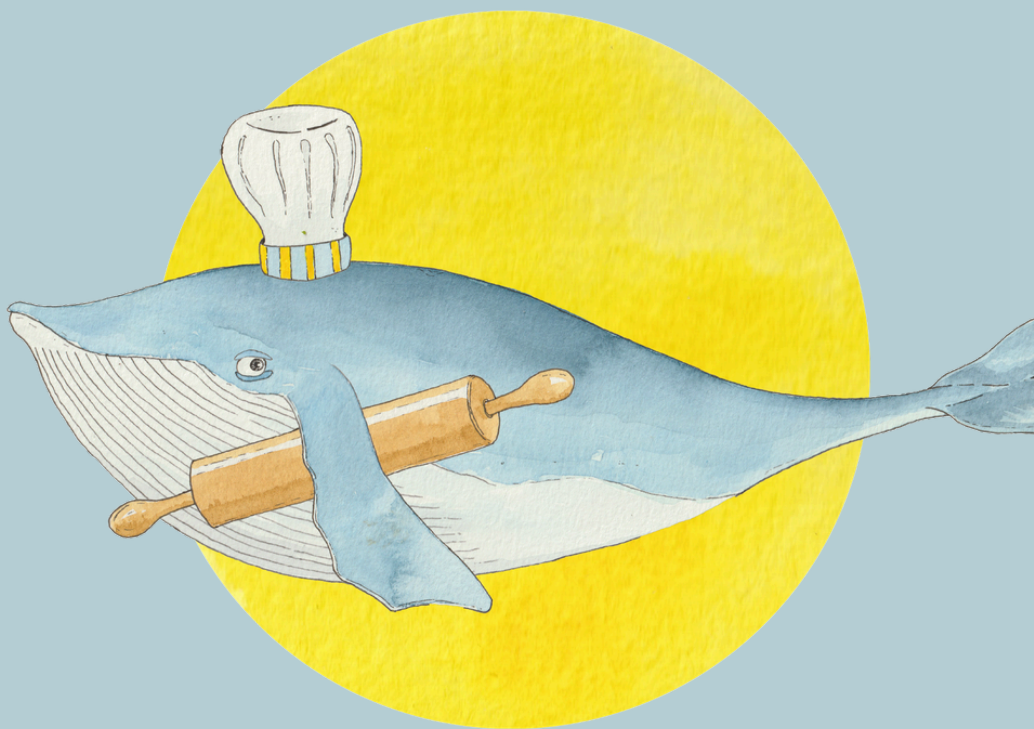
Welke geluiden komen voor in jullie zelfgemaakte stop-motion video? Laat je leerlingen nadenken over welke materialen ze kunnen gebruiken om deze geluiden na te bootsen. Misschien komen jullie gerecycleerde muziekinstrumenten of de inhoud van de klasvuilbak wel van pas?

! Tip: Ook zonder jullie eigen video kan je hiermee aan de slag.

Speel korte filmfragmenten af zonder geluid en laat leerlingen bedenken met welk materiaal ze welke stukjes film van geluid kunnen voorzien.

HET GEKKE GELUIDEN RAAD-SPEL

Een leerling staat met de rug naar de klas en maakt een geluid met een voorwerp uit de klas. De klas moet raden welk geluid het is (regen, voetstappen, vuur ...) en welk voorwerp gebruikt werd. Hoe gekker het geluid, hoe leuker het wordt!

Colofon

voorstelling; idee en vormgeving; live uitvoering, muziek en bruitage:

Jan Lettany, Rik Lettany, Tom Schiepers (POORT 10)

montage: Hans Lettany (titles.tv)

met steun van: Stad Mechelen, Gemeente Sint-Gillis,
CULTURECULTUUR.1060

met dank aan: RADAR Mechelen, stad Mechelen, mest Mechelen,
Brandwerk, Hans Lettany (titles.tv), Paul Lettany, Hans Gaston Op De Beek,
Gave Goossens, Maria Heylen

lesmap: Marte Sommen

info & contact: contact@poort10.be

www.poort10.be

PS: Heb je leuke beelden van jouw klas voor, tijdens of na onze voorstelling,
die wij mogen gebruiken op onze sociale media?

Stuur ze gerust door naar contact@poort10.be!